23/11/2023

Κερκύρας Νεκτάριος: Η ηλεκτρονική ταυτότητα

/ Γνώμες

Η ηλεκτρονική ταυτότητα

Του Μητροπολίτου Κερκύρας κ. Νεκταρίου

Ἡ ἠλεκτρονική ταυτότητα ὡς στοιχεῖο ταυτοποίησης τοῦ προσώπου, στό βαθμό πού δέν ἀλλοιώνει τή θεολογία καί τή διδασκαλία της ἀποτελεῖ ἕνα πολιτικό ζήτημα, στό ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἀσφαλῶς δέν ἐμπλέκεται. Ἡ ἴδια ἡ ταυτότητα δέν εἶναι ἀντικείμενο τῆς πίστεως καί τῆς σχέσης μας μέ τόν Θεό. Ὡστόσο ἀποκτᾶ θεολογικό περιεχόμενο, ὅταν αὐτή ἀλλοιώνει τή χριστιανική ἀνθρωπολογία καί διαταράσσει τό σωτηριολογικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, τό ὁποῖο συνίσταται στήν διασφάλιση τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό σέ κάθε ἐποχή.

Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε «κατ’ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί καθ’ ὁμοίωσιν», πού σημαίνει ὅτι

τό ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ θεότητα. Γι’ αὐτό ὁ ἄνθρωπος διασώζει ἀφ’ ἑνός μέν τόν τριαδολογικό τρόπο ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, ἔχοντας νοῦ, λόγο καί πνεῦμα, ἀφ’ ἑτέρου δέ τήν ἐλευθερία τῆς βουλήσεως, ἀλλά καί τήν κυριαρχική ἐξουσία ἐπάνω σέ ὁλόκληρη τήν ἄλογη κτιστή πραγματικότητα. Ἀπαλλαγμένος ἀπό τήν «μωρία» τῶν ἀλόγων ὄντων κοσμεῖται μέ τό «ἀδέσποτο» καί «αὐτεξούσιο», ὅπως ἐπισημαίνει ὁ ἅγ. Γρηγόριος Νύσσης, πρᾶγμα πού τόν διαφοροποιεῖ πλήρως ἀπό ὅλα τά ὄντα μέσα στόν κόσμο. Ἐλεύθερος κατά τήν ὁμοιότητα τοῦ δημιουργοῦ του καί ἔχοντας τήν αὐτοκυριαρχία στήν ἴδια του τή φύση, εἰσέρχεται τελευταῖος στόν κόσμο, ὄχι ὡς ἀπόβλητος, ἀλλά ὡς βασιλεύς τῶν ὑποχειρίων, ὄχι ὡς δοῦλος, ἀλλά ὡς ἔχων «βασιλείας ἐνέργειαν ἐπιτήδειον», γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ «μίξις τε καὶ ἀνάκρασις» μεταξύ νοητῆς καί αἰσθητῆς οὐσίας, «ὡς ἂν μηδὲν ἀπόβλητον εἴη τῆς κτίσεως, καθώς φησιν ὁ ἀπόστολος, μηδὲ τῆς θείας κοινωνίας ἀπόκληρον».

Ἡ ταυτότητα μέ βάση τήν Ὁδηγία τῆς Ε.Ε. (Κανονισμός 2019/1157) ἀπαιτεῖ τήν ταυτοποίηση τοῦ προσώπου καί μόνον, μέ τρόπο ἀδιάβλητο χωρίς νά περιλαμβάνει ἄλλα στοιχεῖα. Ὁποιαδήποτε ἄλλη συμπερίληψη πλήν τῆς ταυτοποιήσεως τοῦ προσώπου, θά πρέπει νά εἶναι «φυσικά ἡ λογικά διαχωρισμένα από τα βιομετρικά δεδομένα που αναφέρονται στην παράγραφο 5» τοῦ Κανονισμοῦ. Τό γεγονός ὅτι τά στοιχεῖα, πού ἀφοροῦν ἄλλες «ηλεκτρονικές υπηρεσίες όπως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και οι ηλεκτρονικές επιχειρηματικές δραστηριότητες», εἶναι στή διάθεση τοῦ κάθε κράτους νά τίς ἐπιλέξει καί δέν ἀποτελεῖ ὑποχρέωση τοῦ κράτους μέλους, φαίνεται σαφῶς ἀπό τήν ὑποθετική διατύπωση τῆς σχετικῆς παραγράφου: «Αν τα κράτη μέλη αποθηκεύουν…», ἀλλά καί ἀπό τήν ὑποχρέωση νά ἀποθηκεύονται ξεχωριστά ἀπό τά βιομετρικά δεδομένα.

Στή συνέχεια τῆς παραπάνω Ὁδηγίας, ἔγινε τροποποίηση τῆς υπ’ ἀρ. 8200/0-297647/ 10.4.2018 κοινής υπουργικής απόφασης «Έκδοση νέου τύπου Δελτίου Ταυτότητας Ελλήνων πολιτών» (Β’ 1476) μέ τήν υπ’ αριθμ. 8200/0-109568/17.2.2023 ἀπόφαση (Β’ 824) πού δημοσιεύθηκε στό ΦΕΚ 824/17-2-2302, ἡ ὁποία προβλέπει στό ἄρθρο 1, παράγραφος 4:

«Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 3 της ίδιας ως άνω απόφασης, αντικαθίσταται ως εξής: «Επιπλέον, στο ως άνω ηλεκτρονικό μέσο αποθηκεύονται το επώνυμο πατέρα, επώνυμο μητέρας, ο Δήμος εγγραφής, ο αριθμός δημοτολογίου και ο τόπος έκδοσης του δελτίου, ενώ θα δύναται να αποθηκευτούν τα στοιχεία που απαιτούνται για τις Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, εάν αποφασισθεί να συμπεριληφθούν στο εν λόγω μέσο».

Μέ βάση τά ἀνωτέρω καί τήν κοινή λογική κάθε ἀνθρώπου εἶναι σαφές, ὅτι ἡ Κυβέρνηση μέ τήν ὁμιχλώδη, ἀλλά σαφῶς διατυπωθεῖσα βούληση, προσπαθεῖ νά

ὑφαρπάξει προσωπικά δεδομένα, τά ὁποῖα ἀφοροῦν ἀποκλειστικά καί μόνον στόν ἄνθρωπο-πολίτη, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει μέ νόμο, «να αποθηκευτούν τα στοιχεία που απαιτούνται για τις Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, εάν αποφασισθεί να συμπεριληφθούν στο εν λόγω μέσο». Τό ἐρώτημα, λοιπόν, πού τίθεται καί ἀφορᾶ στή θεολογία καί στή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι, ἐάν τά στοιχεῖα πού ἀπαιτοῦνται γιά τίς Ὑπηρεσίες Ἠλεκτρονικῆς Διακυβέρνησης, ἀφαιροῦν τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία δέν εἶναι μόνον ἰσόθεος γιά τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλά καί τήν ὁποία ὁ ἴδιος ὁ Θεός, κατά τήν ἐνανθρώπησή του, ἐξασφάλισε —ἀκόμη καί γι' αὐτήν τήν ἴδια τή σωτηρία του.

Τό αὐτεξούσιο τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ στοιχεῖο τοῦ κατ' εἰκόνα Θεοῦ, εἶναι αὐτό πού δίνει τή δυνατότητα στόν ἄνθρωπο νά ἐπιστρέψει στήν κοινωνία μέ τόν Θεό. Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Θεός, περισσότερα ἀπό ὅλα τά δημιουργήματα ἐλέησε τό ἀνθρώπινο γένος καί, ἐπειδή εἶδε ὅτι δέν εἶναι ἱκανό νά παραμείνει ὅπως ἐξ ἀρχῆς δημιουργήθηκε, ἔπλασε τούς ἀνθρώπους ὄχι ἁπλῶς ὅπως τά ἄλογα ζῶα τῆς γῆς, ἀλλά κατά τή δική του εἰκόνα, καί τούς μετέδωσε ἐπιπλέον καί τή δύναμη τοῦ δικοῦ του Λόγου, ὥστε νά ἔχουν τρόπον τινά κάποια σκιές τοῦ Λόγου του καί νά παραμείνουν λογικοί καί σέ κοινωνία μαζί του. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός κατεργάζεται τό ἔργο τῆς θ. Οἰκονομίας καί σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου κατά τέτοιον τρόπο, ὥστε νά μήν καταλύσει, ὄχι μόνον τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ διαβόλου.

Ἔτσι χρησιμοποιεῖ μέ τή σοφία του τή δικαιοσύνη καί ἀναλαμβάνει τήν ἀνθρώπινη φύση, ὥστε νά προκαλέσει τόν φθόνο τοῦ διαβόλου καί, χωρίς νά ἀσκήσει τή φυσική κυριαρχία τῆς θεϊκῆς του δύναμης, νά προκαλέσει ἐλευθέρως τόν διάβολο νά τόν ὁδηγήσει στόν θάνατο, ὥστε νά ἐξασφαλίσει στόν ἄνθρωπο τή δυνατότητα νά σωθεῖ, ἐάν βέβαια καί ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμήσει τή σωτηρία του.

Αὐτήν τήν ἐλευθερία, τήν ὁποία δίνει ὁ δημιουργός Θεός στά ἔλλογα κτιστά ὄντα, αὐτήν τήν ἐλευθερία, τήν ὁποία ἐξασφαλίζει ὁ ἴδιος ὁ Θεός κατά τήν ἐνανθρώπησή του, αὐτή ἡ ἐλευθερία διακυβεύεται σήμερα ἀπό αὐτούς πού θά ἔχουν πρόσβαση στά προσωπικά δεδομένα τῶν ἀνθρώπων καί θά μποροῦν ὁποτεδήποτε νά ἀσκήσουν τή δύναμή τους προκειμένου νά ἐλέγξουν τίς ἐπιλογές καί ἀποφάσεις τῶν πολιτῶν. Ὁ ἄνθρωπος μετατρέπεται ἀπό ἐλεύθερος σέ δοῦλο καί ὑπηρέτη τῆς ἑκάστοτε κυβερνητικῆς πολιτικῆς, μετατρέπεται σέ ἕνα μετρήσιμο μέγεθος καί ἕναν ἀριθμό τοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ συστήματος, τό ὁποῖο θά μποροῦσε, κατά τό παράδειγμα τῆς Κίνας, νά ἐλέγχει καί νά παρεμβαίνει σέ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς του, ἀνάλογα μέ τούς σχεδιασμούς καί τά συμφέροντα τοῦ ἑκάστοτε πολιτικοῦ καθεστῶτος. Ἕνα παράδειγμα αὐτοῦ εἶναι τά ὁλοκληρωτικά καθεστῶτα, τά ὁποῖα, ἔχοντας τή δυνατότητα πλήρους πρόσβασης καί ἐλέγχου τῶν

προσωπικῶν δεδομένων τῶν πολιτῶν, μποροῦν νά μετατρέψουν μία ἐλεύθερη κοινωνία σέ ἕνα ἀπέραντο στρατόπεδο συγκέντρωσης (π.χ. Χίτλερ).

Ἡ νέα ταυτότητα δέν ἀποτελεῖ ἕνα ἁπλό στοιχεῖο ταυτοποίησης, ἀλλά ἕνα μέσο πρόσβασης στήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, τήν ὁποία χορήγησε ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἀνατρέπει τήν τάξη καί ἀντιστρέφει τή θέση τοῦ ἀνθρώπου μέσα στόν κόσμο καθώς τόν μεταβάλλει ἀπό ἐλεύθερο, κυριάρχο τῆς κτίσης καί διαμορφωτή τοῦ πολιτικοῦ —καί ὄχι μόνον— συστήματος, σέ δοῦλο, ὑποχείριο τῶν ἀνθρώπων καί παθητικό ἀποδέκτη ἀποφάσεων, πού λαμβάνονται ἀπό συγκεκριμένα κέντρα ἐξουσίας σέ ἐθνικό (κυβέρνηση, ἀνεξάρτητες ἀρχές κ.ἄ.) ἤ διεθνές ἐπίπεδο (ΕΕ., ΟΗΕ, ΠΟΥ, Παγκόσμιο Οἰκονομικό Φόρουμ κ.λπ).

Τό θέμα ἐπομένως εἶναι ἄκρως θεολογικό, διότι θά πρέπει νά διασφαλίσουμε τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, μέσῳ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζεται ἡ σωτηρία τοῦ ἰδίου καί ὁλόκληρου τοῦ κόσμου. Ὡς ἐκ τούτου καλούμαστε μέ εὐθύνη ἔναντι τῆς παρακαταθήκης, τήν ὁποία ἐλάβαμε, καί τῆς εὐθύνης τῶν ψυχῶν, γιά τίς ὁποῖες θά λογοδοτήσουμε στόν Κύριο τοῦ ἀμπελῶνος, τοῦ ὁποίου εἴμαστε ἐργάτες, να ὑποστηρίξουμε ἕναν τρόπο ταυτοποίησης, ὁ ὁποῖος θά ἐξασφαλίζει τήν ταυτοποίηση τοῦ προσώπου χωρίς νά διακυβεύεται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.